

DOMINIQUE
LOREAU

TIMPUL
SIMPLITAȚII

traducere din limba franceză de
INES HRISTEA

Voilà-Vivire®

Colecție coordonată de Dana MOROIU

Dominique Loreau

L'HÉRITAGE DU TEMPS. DE L'HARMONIE DANS NOS VIES

© Flammarion, S.A., Paris, 2019

© Baroque Books & Arts®, 2021

Imaginea copertei: Ana WAGNER

Concepție grafică © Baroque Books & Arts®

Lector: Simina BĂLĂȘOIU

Corector: Irina BOTEZATU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

LOREAU, DOMINIQUE

Timpul simplității / Dominique Loreau;

trad. din lb. franceză de Ines Hristea. - Baroque Books & Arts, 2021

ISBN 978-606-8977-85-0

I. Hristea, Ines (trad.)

1

Tiparul executat de Monitorul Oficial R.A.

Niciun fragment din această lucrare și nicio componentă grafică nu pot fi reproduse fără acordul scris al deținătorului de copyright, conform Legii Dreptului de Autor.

CUPRINS

Cuvânt-înainte.....	5
---------------------	---

I. SĂ REGĂSIM VALORILE DE ALTĂDATĂ, BUNUL-SIMȚ ȘI MODERAȚIA

Să ne întoarcem la un stil de viață mai uman.....	11
Bunul-simț, o comoară pe cale de dispariție.....	23
Bunul-simț și sănătatea	25
Bunul-simț și alimentația.....	27
Bunul-simț și confortul din casă.....	39
Garderoba de altădată.....	51
Obiectele din trecut și noutățile.....	60
Prea multe posibilități nu ne fac mai fericiți.....	72
Munca, o alegere.....	78
Cu cât societățile evoluează mai mult, cu atât mai mult transformăm banul într-un zeu.....	87
Plăcerea și fericirea	98
Să reînvățăm să trăim într-un ritm mai lent	106
Bunul-simț al stilului retro	122

II. LUMEA DIGITALĂ ȘI MOARTEA TRECUTULUI

Întoarcerea la analogic	127
Să nu ne sacrificăm talentul și abilitățile în favoarea conectării la lumea digitală	130
Să ne păstrăm individualitatea și să ne apărăm de consumul excesiv de informații	143
Viața privată, libertatea și amenințarea lumii digitale	158
Trecutul, ghidul nostru pentru un viitor mai bun	176

CUVÂNT-ÎNAINTE

„Transformarea conștiinței umane e o necesitate, dacă umanitatea nu vrea să cadă pradă autodistrugerii.“

ECKHART TOLLE, *Liniștea vorbește*

Tanizaki deplângea dispariția stilului de viață *à l'ancienne* și regreta evoluția din epoca lui. Ozu ne-a oferit cele mai frumoase filme realizate vreodată pe tema schimbării de mentalitate.

Dorul de „stilul retro“, de o perioadă traversată deja a istoriei ne îndeamnă să reflectăm la viața noastră de azi, la evoluția ei și la toate schimbările survenite la nivelul mentalităților. De la începutul epocii industriale și până la apariția telefonului mobil, lumea pe care o cunoșteam a fost cu totul dată peste cap.

E adevărat, în prezent ne bucurăm de o formidabilă eliberare a moravurilor și de o evoluție a mentalităților; nimeni nu și-ar dori să ne întoarcem la un trecut în care locul femeii era în bucătărie, în care ea nu avea acces la anticoncepționale și căreia nu i se permitea să voteze. Din fericire, și uniformizarea socială impusă, care-i adunase pe toți indivizii într-o cămașă de forță colectivă, ține tot de

trecut. Spre deosebire de strămoșii noștri, noi avem posibilitatea să devenim mai înțelepți și să dobândim un nivel mai ridicat al calității vieții. Dar oare fructificăm realmente aceste oportunități? Oare nu am fost eliberați de unele constrângeri ca să ne lăsăm să devenim prizonierii altora? Noi, oamenii prezentului, suferim de alte forme de alienare, de alte boli, de un tip nou de *mal-être*. Azi, vânzările de viniluri au explodat, în detrimentul muzicii la care ai acces pe internet, reclamele TV sunt concepute astfel încât să redea atmosfera anilor '50 și mulți tineri încearcă să se întoarcă la munca pământului și la dibăcia meșteșugurilor, îmbrățișând meserii de altădată, iar toate astea înseamnă că societatea noastră trage un semnal de alarmă, așa cum au făcut-o atâtea altele înainte. Mai mult ca niciodată, o parte din generația actuală simte nevoia să ducă o viață mai blândă, mai lentă, mai puțin stresată, mai apropiată de natură, mai puțin angoasantă și, mai presus de orice, mai „umană“.

Cartea aceasta nu se axează de fapt pe reprezentările unei epoci care pare să revină la modă, fie că e vorba de ritmurile îndrăcite ale lui Eddie Cochrane sau de interioarele anilor '60, cu încăperi ale căror podele sunt acoperite cu linoleum și ale căror ferestre sunt împodobite cu perdele colorate. Cartea aceasta încearcă să vă ajute să conștientizați faptul că puteți să alegeți – chiar dacă alegerile voastre pot implica sacrificii precum abandonarea a ceea ce pare practic, rapid sau comod. Dacă posibilitățile sunt clare, asta nu înseamnă că alegerile sunt ușoare. Dar când înțelegem cu-adevărat la ce servește un anumit sacrificiu, suntem dispuși să-l acceptăm de bunăvoie, iar frustrările și dificultățile le primim cu grație. Iată cum ar putea să fie rezumate aceste „sacrificii“ la care mă refer:

1. Să renunțăm la prea multele posibilități care ni se prezintă, ca să regăsim un anume bun-simț în materie de alimentație și de sănătate.
2. Să renunțăm la ceea ce e mult prea facil și la excesul de confort și de lux din căminul și din garderoba noastră.
3. Să renunțăm la prea multele posibilități care ne sunt oferite în ceea ce privește consumul.
4. Să renunțăm să mai facem din bani prioritatea și stăpânul vieții noastre, în detrimentul timpului și a ceea ce numim *joie de vivre*.

În cea de-a doua parte a acestei cărți, mă voi referi în principal la necesitatea de a renunța la lumea digitală, de a conștientiza pericolele acestui mod de viață și:

1. De a înțelege că ne distrugem fizic și mental, conectându-ne la lumea digitală (cele cinci simțuri ale noastre, capacitatea noastră de a citi, de a scrie și de a ne exprima etc., toate sunt slăbite și afectate).
2. De a renunța la un ideal de viață în care fiecare individ caută fără încetare să fie cel mai frumos, cel mai informat, cel mai popular.
3. De a veghea la conservarea vieții private, astfel încât să ne apărăm de amenințarea digitalului.
4. De a redescoperi valorile umane autentice: prietenia, dragostea, onestitatea, integritatea și morala.

Fericirea pe care societatea de consum ne-o „vinde” sub aparența plăcerilor și a libertății nu este decât o capcană teribilă care, dacă nu facem efortul de a o evita, ne va duce la pierderea umanității și a autonomiei. Este o capcană care, într-un ritm din ce în ce mai accelerat, ne-a transformat deja sau ne transformă în roboți, în sclavi și, în curând,

într-un fel de monștri nu cu două capete, ci cu doi creieri: unul uman și celălalt „cu inteligență artificială”. Nu e prea târziu să dăm în marșarier, dar trebuie să ne grăbim, ca nu cumva să ajungem în punctul în care nu vom mai putea nici măcar să sperăm la această întoarcere.

Și nu trebuie să ne întoarcem în Epoca de Piatră, ci doar într-o epocă în care viața era cu mult mai blândă!

TRECUTUL, GHIDUL NOSTRU PENTRU UN VIITOR MAI BUN

„Evident, o trăsătură caracteristică a oricărei epoci este baza «vremurilor bune de altădată», vremurile în care oamenii erau mai fericiți și viața era mai ușoară. Invocarea unui trecut ideal și imaginar nu reprezintă însă o simplă fugă nostalgică de prezent. Din contră, este o metodă de a avansa, o metodă de a ne alege prioritățile din existența prezentă și de a căuta idei care să ne ajute să trăim bine, deoarece trecutul este un loc mult mai agreabil decât viitorul. Viitorul nu există decât în imaginația noastră, pe când trecutul a existat cu-adevărat. Visul unei utopii tehnologice futuriste, în care mașinile vor face toată treaba, e o absurditate.“

TOM HODGKINSON, *How To Be Free*

Dacă nu conștientizăm acum, întorcându-ne către trecut, că ne distrugem încetul cu încetul, curând va fi prea târziu ca să mai regăsim o lume viabilă și umană. Inteligența artificială ocupă un loc din ce în ce mai important în lume. Globalizarea și dimensiunile corporațiilor și ale firmelor de lobby reprezintă un pericol real pentru umanitate. Dacă

vom continua să ne raportăm exclusiv la informații, ca să ne gestionăm viața, vom deveni roboți. Și, contrar a ceea ce se dorește să credem, roboții nu pot să facă totul. Ei nu vor putea să aleagă niciodată oamenii în funcție de calitățile lor umane, ei nu vor avea niciodată imaginația spiritului uman, ei nu vor dobândi niciodată conștiință umană și nici nu vor avea vreodată emoții. Roboții nu vor avea niciodată nici creativitatea noastră, nici visurile noastre. Și mai e ceva ce nu trebuie să uităm: slăbiciunile noastre sunt, în același timp, și punctele noastre forte. Spiritul uman se îmbogățește prin neprevăzut și nu e niciodată mai creativ ca atunci când se confruntă cu neașteptatul.

Putem foarte bine să combinăm un stil de viață retro cu întrebuițarea inteligentă și măsurată a tehnologiilor actuale. Cred sincer că e perfect posibil să profităm de libertatea dobândită în ultimele câteva decenii, fără ca asupra noastră să se răsfrângă vreun efect negativ. În epoca de dinaintea telefoanelor mobile și a tehnologiei moderne eram la fel de fericiți, dacă nu chiar mai fericiți. Înainte de epoca globalizării, internetul nu ne era indispensabil. Majoritatea oamenilor erau mai veseli, mai echilibrați, mai cinstiți, mai puțin calculați, mai puțin grăbiți, mai puțin angoasați. Alimentele cumpărate erau cele produse local, mâncarea era gătită în casă, hainele erau confecționate ca să fie purtate până la uzură, aparatele casnice erau făcute să dureze toată viața, sărbătorile erau considerate evenimente speciale, iar plăcerea era recompensa efortului. Norma era reprezentată de bun-simț, de echilibru, de valoarea muncii bine făcute și de o viață care nu căuta „să protejeze” natura, ci să respecte natura. Norma era reprezentată de o existență în care fiecare era mulțumit cu poziția lui socială, cu stilul lui de viață, cu finalurile de lună în care nu prea mai avea bani, o

existență în care omul era mai puțin angoasat de boli, de bătrânețe și de moarte.

Haideți să ne eliberăm de anxietate, de creditele imobiliare, de lăcomie, de hipermarketuri, de risipă! Haideți să ne recuperăm libertățile pierdute: nu suntem obligați să ne creăm o lume de obligații! Este absolut necesar să revenim cu picioarele pe pământ, dacă vrem să asigurăm un viitor demn de acest nume pentru copiii noștri și dacă nu vrem să mai perseverăm în distrugerea planetei.

Dulce utopie...? Libertatea e o stare de spirit. Trebuie să încetăm să ne mai bazăm pe alții, trebuie să nu mai așteptăm ca alții să ne organizeze viața și, invers, trebuie să avem încredere în noi înșine. Suntem spirite libere; deci trebuie să rezistăm ingerințelor semenilor și, la rândul nostru, e obligatoriu să nu ne mai amestecăm în treburile celorlalți. Google nu vindecă în niciun caz cancerul. Yahoo nu poate să facă alegeri etice. Apple nu va fi niciodată sensibil la splendoarea unui tablou de Leonardo da Vinci sau a unui apus de soare. Ca să rezistăm atracției tuturor acestora, va trebui să trecem printr-o fază de marginalizare, va trebui să ne ferim cât mai mult posibil de lumea „conectată” și să facem totul ca să ne „extragem” din ea pe cât mai mult posibil. Acest gest al nostru de rezistență înseamnă, de fapt, să punem umanul în centrul jocului, să ne protejăm sensibilitatea și intuiția. Va trebui să renunțăm să mai fim tot timpul din ce în ce mai competitivi, va trebui să ne regăsim treptat moralitatea. Cum am putea să trăim sprijinindu-ne pe un viitor pe care nu-l cunoaștem? Trecutul e unicul ghid care va putea să ne ajute să progresăm, să evoluăm către o lume la care, în realitate, cu toții aspirăm în adâncul sufletului.

SAVOIR-VIVRE®

O colecție de formare și rafinare a personalității, *à la légère*, fără nicio declarație de intenție programatică.

Enciclopedii și alte lucrări capabile să corecteze micile imperfecțiuni și să răspundă la marile întrebări cu grație, umor și inteligență, pentru cititorii care își caută bucurii oneste într-o lume a speranțelor amânate.